

P. BIROT: **Les régions naturelles du Globe** (A Föld természeti régiói). Masson et Comp., Paris, 1970, 380 p., 110 ábra, köztük számos nagyalakú és színes térkép. Nagyság: nagyalakú könyv

Napjainkig a Föld természeti tájairól és tájalkotó elemeikről a geotudományok együttesen és külön-külön oly nagymennyiségű információt halmoztak fel, hogy részletekben való megismerésükre már csupán sokkötetes enciklopédiák vagy lexikonok alkalmasak. Valóban, korunk regionális földrajzi szakirodalmát sok tekintetben a neoenciklopédizmus veszélye fenyegeti. A földrajz felsőoktatásában is a regionális ismeretek nagyon enciklopédikus irányba tolódnak el. A tájtényezők sokoldalúságából a lényegyet bemutató, koncepcionális munkák száma nagyon kevés, a regionális földrajz terén pedig csaknem hiányzik. A szűkre szabott terjedelmű feldolgozások ugyanis rendszerint színvonaluk, a sokkötetes regionális földrajzi munkák pedig enciklopédikus jellegük miatt nem alkalmasak arra, hogy regionális, ill. globális szintézist adjanak a Föld természeti tájairól.

P. BIROT könyve azonban sikeres kísérlet az oktatók és egyetemi-főiskolai hallgatók számára.

P. BIROT a szárazföldek egyes természeti régióit úgy mutatja be, mint a földtörténeti eseménysorozatok és a jelenlegi éghajlat eredményeit.* A szerző — koncepciójának megfelelően — a Föld hat nagy szerkezeti egységét mint a természeti régiók alapjait azok bioklimatikus adottságaival együtt jellemzi.

A könyv első része a trópusi földön *ősmasszívumai*val és a hozzátartozó táblákkal foglalkozik. Afrikára és a Szíriai—Arab-táblára 4 fejezetet fordít, míg Madagaszkár, Deccan és Ceylon, Ausztrália, Dél-Amerika 1—1 fejezetet kap. E fejezeteken belül a domborzat morfostruktúrájának tárgyalásán kívül a bioklimatikus övezetességre helyez jelentős súlyt. Ez utóbbin belül tárgyalja a reális éghajlatot, a lefolyásviszonyokat, a növényasszociációt, a növény- és talajzónákat. Ezek meghatározott társulásai és egységei szerint, de ugyancsak morfostruktúrális bázison különíti el az alacsonyabb rangú régiókat is.

A második részben (113—180. old.) az északi féltéke *trópusokon kívüli masszívumait* és a hozzátartozó táblákat fejtegeti három fejezetben: 1. Eurázsia É-i része; 2. Eurázsia atlanti szegélye; Közép- és Nyugat-Európa táblái; 3. Észak-Amerika középső és Ny-i része, a pacifikus területeket kivéve.

A könyv harmadik része (185—255. old.) az *eurázsiai alpi típusú hegységrendszert* tárgyalja 2 fejezetre bontva.

A negyedik fő rész (255—355. old.) a Föld *cirkumpacifikus régióit* foglalja össze 5 fejezetben: 1. Kelet-Ázsia; 2. az Indo—malájiszigetvilág és Új-Zélandi-ív; 3. Észak-Amerika Ny-i gyűrt öve; 4. Közép-Amerika és az Antillák; 5. az Andok és a Patagóniai-fennsík. A könyv ötödik része a sarkvidékekkel, míg a hatodik rész a szubtrópusok és a trópusok közti vulkanikus szigetvilággal foglalkozik. Szűk terjedelmű mindkét utóbbi rész, nem is arányos az előző részekhez, csupán műfajilag indokolt, hogy külön részeknek tekintette a szerző.

P. BIROT a Föld szerkezeti morfológiai alapon taglalt természeti régióit nagyon tanulságos és kitűnően kivitelezett színes térképekkel, számos fekete-fehér morfológiai és geológiai-éghajlati-növényföldrajzi vázlattal, szelvény-nyel egészítette ki és tette szemléletessé. Különösen a trópusi kontinensekről adott természeti tájtérképei mondhatók igen sikerülteknek és újszerű kezdeményezésnek (Afrika, Ausztrália, India stb. térképei). Ezek a térképek nemcsak hogy összefoglalják a természeti régiók alkotóelemeit (morfostruktúra, litológia, vegetáció, éghajlati zóna), hanem maradandó képzetet nyújtanak a szövegben elmondottakról és magyarázatokról. A kitűnő illusztratív anyag és a didaktikailag jól átgondoltan felépített szöveg alkalmassá teszi a könyvet egyetemi-főiskolai tankönyvként való használat számára. De figyelmébe ajánlható a középiskolai földrajztanároknak is, akik e könyvből ugyancsak számos ábrát, metszetet, térképet

* Nem kívánjuk itt vitatni a természeti régió és a reális tájak közötti felfogásbeli különbségeket, illetve értelmezéseket.

használhatnak tanításaik során. A könyv egyes részeihez válogatott irodalmat közöl a szerző, melyben uralkodik természetesen a francia nyelvű publikáció. Ennek ellenére áttekintő irodalom megadására törekszik más nyelvterületekről is. P. BIROR könyve a Föld

regionális természeti földrajzi tájainak összefoglaló ismertetésére, elsajátíttatására nagyon alkalmas kompendium.

PÉCSI MÁRTON

**A Magyar Földrajzi Társaság kiadásában
megjelent művekből kaphatók a következő kiadványok:**

Földrajzi Közlemények 1888. XVI. köt.—1847. LXXXV. kötetig:	
teljes kötet	20,— Ft
egyes füzet	5,— Ft
1953 Új f. I.—1972. Új f. XX.-ig;	
teljes kötet	36,— Ft
egyes füzet	11,— Ft
Abrégé du Bulletin de la Société Hongroise de Géographie 188. XVI.—1908. XXXVI.: számonként	10,— Ft
Bulletin de la Société Hongroise de Géographie. Intern. éd. 1909. XXVII.—1913. XLI.-ig számonként	10,— Ft
1937. LXV.—1943. LXX.-ig, számonként	10,— Ft
A Balaton tudományos tanulmányozásának eredményei Kiadja a Magyar Földrajzi Társaság Balaton-Bizottsága A teljes műből hiányzik 7 kötet, a meglévő 25 kötet ára fűzve	1950,— Ft
HAVAS REZSŐ: Emlékezés a Magyar Földrajzi Társaság 50 éves múltjára Bp. 1922.	10,— Ft
NÉMETH JÓZSEF: A szerbek anthropogeográfiai tanulmányai a Balkánon. Bp. 1917	10,— Ft
